

Nr 232.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tilläggspension
åt vissa i statens tjänst anställda personer; given Stockholms
slott den 4 mars 1932.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av stats-
rådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att
bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande depar-
tementschefen under punkterna 1:o)—4:o) hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Felix Hamrin.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl.
Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott
den 4 mars 1932.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, stats-
råden GÄRDE, HAMRIN, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK,
JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin, anmäler följande
frågor om tilläggspension, att utgå å allmänna indragningsstaten, åt vis-
sa i statens tjänst anställda personer och anför därvid:

Försvarsdepartementet.

1:o.

Ang.
tilläggspen-
sion åt f. d.
chefen för sjö-
karteverket
G. P. Reinius

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift har f. d. chefen för sjökarteverket, kommendören i marinen kommendörkaptenen av 1:a graden i flottans reserv Gustaf Paul Reinius anhållit att — utöver honom tillerkänd pension såsom kommendörkapten av 1:a graden vid flottan — komma i åtnjutande av tilläggs pension i egenskap av chef för sjökarteverket.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Reinius, som är född den 26 februari 1874, utnämndes till underlöjtnant den 30 oktober 1895 samt, efter gradvis skedd befordran, till kommendörkapten av 1:a graden vid flottan den 20 september 1919 och till kommendör i marinen den 11 december 1925; att han enligt Kungl. Maj:ts beslut den 18 februari 1921 förordnades att från och med den 21 i samma månad tills vidare vara chef för sjökarteverket; att Reinius efter uppnåendet av den för avgång från beställningen såsom kommendörkapten av 1:a graden föreskrivna åldern, 55 år, jämlikt Kungl. Maj:ts särskilda medgivanden kvarstått i tjänst med bibehållet förordnande såsom chef för sjökarteverket intill den 1 juli 1931; att Kungl. Maj:t enligt beslut den 13 mars sistnämnda år lämnat utan bifall en av Reinius gjord ansökning att få kvarstå såsom chef för sjökarteverket intill den 1 juli 1932; att Reinius genom Kungl. Maj:ts beslut den 19 juni 1931 beviljats avsked från beställningen såsom kommendörkapten av 1:a graden vid flottan från och med den 1 juli 1931, därvid jämväl förordnandet såsom chef för sjökarteverket upphört; samt att Reinius såsom kommendörkapten av 1:a graden vid flottan av Kungl. Maj:t tillerkänts pension med 2,400 kronor, fyllnadspension med 1,200 kronor, pensionsförbättring med 1,350 kronor och pensionsförhöjning med 762 kronor eller tillhopa 5,712 kronor.

Jämlikt gällande instruktion för sjökarteverket förordnar Kungl. Maj:t till chef för verket en officer vid flottan av regementsofficers grad (kommendör eller kommendörkapten). Enligt medgivande av riksdagen utgår alltsedan år 1923 (Kungl. Maj:ts prop. nr 127; R. skr. nr 145) till chefen för sjökarteverket, då denne vid flottan innehar lägre beställning än såsom kommendör, förutom avlöning å den militära beställningen ett å staten för sjökarteverket uppfört arvode å 2,520 kronor. Sammanlagda löneförmånerna till kommendörkapten av 1:a graden vid flottan, vilken innehar förordnande såsom chef för sjökarteverket, uppgå härigenom till samma belopp, som i lön tillkommer överdirektör i lägre grad ävensom kommendör vid flottan. Särskilt pensionsunderlag finnes däremot icke fastställt för befattningen såsom chef för sjökarteverket.

I sin förenämnda ansökning har kommandören Reinius erinrat, bland annat, att 1921 års pensionskommitté för chefen för sjökarteverket föreslagit samma tjänstepensionsunderlag som det för överdirektör i lägre grad gällande eller 7,296 kronor, ävensom att i vissa senare avgivna förslag rörande sjökarteverkets organisation befattningen såsom chef för ämbetsverket hänförs till den lägre överdirektörsgraden, och har Reinius vidare anfört, bland annat, följande:

Den sökanden tillkommande pensionen såsom kommandörkapten av 1:a graden svarade icke mot vad som länge anses såsom skäligen pension åt chef för sjökarteverket. Det kunde icke heller vara rimligt eller rättvist, att han skulle uppbära lägre pension än det belopp, som utgjorde pensionsunderlag för honom underställda förste aktuariar vid sjökarteverket i 26 lönegraden. För dessa gällde enligt kungörelsen den 12 juni 1925, nr 277, ett pensionsunderlag av 5,724 kronor. Hade även sökandens avlönning i sin helhet varit uppförd på verkets stat, syntes hans pensionsunderlag hava kommit att utgöra 7,296 kronor eller det av pensionskommittén föreslagna beloppet.

I första hand ville sökanden ifrågasätta, att tilläggspension tilldelades honom till sådant belopp, att han komme i åtnjutande av samma pensionsförmåner som överdirektör i lägre grad. Skulle detta ej anses böra medgivas, syntes tilläggspensionen i allt fall böra så utmätas, att sammanlagda pensionsbeloppet komme att närma sig beloppet av sist angivna pensionsförmåner. I detta sammanhang ville sökanden erinra därom, att tilläggspensioner beviljats i flera till synes likartade fall, exempelvis av 1925 års riksdag (R. skr. nr 114:1925, punkt 12) åt förre expeditionschefen W. F. Schalén, vilken eljest ägt åtnjuta allenast kansliråds pension, samt av 1930 års riksdag (R. skr. nr 369:1930, punkt 17) åt vattenrättsdomarne K. H. von Sydow och C. E. Bengtsson, vilka varit pensionsberättigade i egenkap av häradshövdingar men ej i befattningarna såsom vattenrättsdomare. Befattningarna såsom expeditionschef och vattenrättsdomare vore, i likhet med befattningen såsom chef för sjökarteverket, icke förenade med pensionsrätt.

Enligt de grunder, som följts i nyss återopade ärenden, och då sökandens befattning såsom chef för sjökarteverket av förut anförda skäl närmast syntes böra anses hänförlig till lägre överdirektörsgraden, borde en eventuell tilläggspension för sökanden bestämmas till $\frac{2}{3}$ av skillnaden mellan pensionsunderlaget för överdirektör i lägre grad, 7,296 kronor, och den sökanden på grund av beställningen såsom kommandörkapten av 1:a graden vid flottan tillkommande pension, 5,712 kronor, eller ($\frac{2}{3} \times 1,584$ kronor =) 1,056 kronor.

Vid nu omförmälda beräkning av tilläggspensionen hade sökanden ansett sig kunna bortse därifrån att han icke vid avgången komme att hava uppnått den för befattningen såsom chef för sjökarteverket ifrågasatta pensionsåldern, från olika håll föreslagen till 65 och 60 år. En reduktion av tilläggspensionen av denna anledning syntes nämligen sökanden icke skäligen kunna ifrågakomma, enär han komme att innehava det i fråga om överdirektör i lägre grad för rätt till hel pension föreskrivna antal tjänst-år, och hans avgång före uppnådda 60 år icke skedde på egen begäran utan tvärtom emot hans önskan. Sökanden ville i detta sammanhang jämväl erinra, att överdirektör eller överingenjör vid kommunikationsverken, som tillsattes på förordnande för viss tid, enligt kommunikationsverkens pen-

sionslag ägde att — oberoende av viss levnads- eller tjänstålder — åtnjuta pension av 7,000 kronor, om han utan egen begäran nödgades avgå från sin befattning, innan han uppnått för rätt till pension eljest gällande tjänstålder av 12 år.

Direktionen över flottans pensionskassa, som den 29 maj 1931 avgivit infortrat utlåtande i ärendet, har därvid anfört, bland annat, följande:

Även om de tre fall rörande tilläggspension åt expeditionschefen Schalén och vattenrättsdomarna von Sydow och Bengtsson, som av Reinius åberopats, icke kunde anses fullt jämförliga med det nu förevarande, syntes dock vissa billighetsskäl tala för att Reinius, som på grund av omständigheter, varöver han icke kunnat råda, ginge miste om den pension, som av 1921 års pensionskommitté blivit föreslagen för sjökarteverkets chef, tilldelades det av honom föreslagna pensionstillägget. Den omständigheten, att Reinius vid avgången hade en levnadsålder av allenast 57 $\frac{1}{3}$ år, syntes nämligen, då han, såsom han själv framhållit, avgått icke på egen begäran utan mot sin därom uttalade önskan, icke skäligen kunna anföras såsom ett hinder för bifall till hans ansökning om tilläggspension. Den möjligheten kunde dessutom icke anses utesluten, att, därest Reinius kvarstannat i aktiv tjänst vid flottan, han befordrats till kommandör *vid flottan* och därigenom tillförsäkrats såväl en högre pensionsålder som en högre pension än den, som för honom nu kunde ifrågakomma. Sammanlagda pensionsförmånerna för kommandör *vid flottan* utgjorde nämligen 7,008 kronor för år vid uppnådd levnadsålder av 60 år och 30 tjänstår. Då Reinius nu till följd av särskilt stadgande åtnjöte ett tilläggsarvode av 2,520 kronor såsom chef för sjökarteverket, samt han de facto kunde anses ungefär likställd med såväl kommandör *vid flottan* som överdirektör av lägre grad, syntes det direktionen, att de skäl han i sin ansökning andragit för det av honom angivna pensionstillägget vore väl motiverade, varför direktionen icke hade något att erinra mot bifall till hans ansökan.

Mot direktionens i nyss återgivna utlåtande innefattade beslut har direktören i direktionen friherre Fr. von Otter anfört reservation och därvid — under erinran bland annat, att Reinius vid avgången ej uppnått sådan levnadsålder, som enligt något av föreliggande förslag till militära eller civila tjänstepensionslagar vore avsedd att gälla såsom pensionsålder för befattningen såsom chef för sjökarteverket — förklarat sig icke kunna biträda direktionens beslut.

Efter remiss har *statskontoret* avgivit infortrat utlåtande i ärendet den 18 augusti 1931 och därvid yttrat följande:

Såsom Reinius erinrat hade riksdagen i vissa fall medgivit, att tilläggspension under ungefär liknande omständigheter, som föreläge beträffande honom, finge utgå utöver vederbörande författningsenligt tillkommande pensioner. Sålunda hade 1925 års riksdag beviljat tilläggspension åt expeditionschefen W. F. Schalén å 600 kronor, motsvarande $\frac{2}{3}$ av skillnaden mellan kanslirådspension och vad som i pension tillkomme överdirektör i högre grad med vilken tjänst den av Schalén under omkring 15 år uppehållna expeditionschefsbefattningen vore i avseende å avlöningen lik-

ställd. Efter liknande grunder hade även åt expeditionschefen friherre K. Skogman beviljats tilläggspension av 1931 års riksdag (R. skr. nr 202: 1931, punkt 58). Vidare hade 1929 års riksdag (R. skr. nr 216: 1929, punkt 5) beviljat extra byråchefen, jägmästaren A. E. A. F. Maass tilläggspension till belopp av 852 kronor, utgörande i avrundat tal $\frac{2}{3}$ av skillnaden mellan byråchefs- och jägmästarpension, varvid såsom skäl för medgivande av tilläggspension åberopats, bland annat, det dröjsmål, som föranlett, att de på dagordningen stående frågorna om domänverkets omorganisation och om obligatorisk rätt till pension för befattningshavare i Maass' ställning ännu icke blivit prövade. Slutligen hade 1930 års riksdag medgivit, att tilläggspension beräknad på enahanda sätt finge utgå till vattenrättsdomarna K. H. von Sydow och C. E. Bengtsson.

Även beträffande sjökarteverket hade sedan några år tillbaka pågått utredning rörande omorganisation, och i sammanhang därmed hade frågan om särskild pensionsrätt för verkets chef närmare undersökts. Med hänsyn härtill ville det förefalla statskontoret, som om beträffande nu föreliggande spörsmål skulle kunna med fog anföras liknande skäl, som föranlett till beviljande av tilläggspension åt extra byråchefen Maass. På grund härav och då sökanden under 10 år varit chef för sjökarteverket samt i sådan egenskap uppburit kommandörs avlöningsförmåner, syntes billighetsskäl tala för att någon tilläggspension bereddes honom.

Beträffande storleken av sådan pension hade Reinius ansett, att densamma borde beräknas med utgångspunkt från det för överdirektör i lägre grad gällande pensionsunderlaget, 7,296 kronor. Visserligen hade vid olika tillfällen förslag bilvit framställt, att chefen för sjökarteverket skulle med avseende å avlöning och pension erhålla samma ställning som överdirektör i lägre grad, men statskontoret ville också erinra, att ämbetsverket i utlåtande den 27 november 1930 över ett av styrelsen för sjökarteverket i sådan riktning avgivet förslag uttalat sig för att pension för ifrågavarande chef, som enligt förslaget skulle förordnas på viss tid, måtte bestämmas till 7,000 kronor under vissa förutsättningar och i annat fall till 6,000 kronor. Det syntes statskontoret icke lämpligt att nu utgå från de i fråga om pension för chefen för sjökarteverket framställda olika förslagen utan i stället från den pension, som utginge till f. d. kommandör vid flottan. En sådan jämförelse syntes i detta fall vara mera naturlig, då sökanden uppburit kommandörs avlöningsförmåner. Tilläggspensionen borde därför enligt statskontorets mening bestämmas till $\frac{2}{3}$ av skillnaden mellan till kommandör och kommandörkapten av 1:a graden utgående så kallad ny pension (pension, fyllnadspension pensionsförbättring och pensionsförhöjning I) eller alltså $\frac{2}{3}$ (7,008 — 5,712) = 864 kronor. Tilläggspensionen syntes böra utgå från och med dagen efter den, då sökanden erhållit avsked d. v. s. från och med den 1 juli 1931. Visserligen komme Reinius först den 26 februari 1934 att uppnå den för kommandör fastställda pensionsåldern, 60 år, och det skulle möjligen under sådana omständigheter kunna väcka betänkligheter att låta sökanden före uppnåendet av nämnda ålder uppbära en tilläggspension, beräknad med utgångspunkt från kommandörs pension, men å andra sidan borde ihågkommas, att enahanda förhållande förelegat beträffande extra byråchefen Maass.

I anslutning till vad sålunda anförts har statskontoret tillstyrkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Reinius finge från och med den 1 juli 1931 under sin återstående livstid från allmänna indrag-

ningsstaten, utöver honom författningsenligt tillkommande pensionsförmåner, uppbära en årlig tilläggspension å 864 kronor.

Departements-
chefen.

På sätt av den föregående redogörelsen framgår är befattningen såsom chef för sjökarteverket enligt för närvarande gällande bestämmelser icke förenad med pensionsrätt. I olika sammanhang framkomna förslag i fråga om dylik pensionsrätt hava ännu icke varit föremål för slutlig prövning av statsmakterna. På grund härav har Reinius vid avgången den 30 juni 1931 från förordnandet såsom chef för sjökarteverket författningsenligt kunnat tillerkännas pension allenast såsom kommandörkapten av 1:a graden vid flottan. Då emellertid Reinius i mer än tio år innehaft nämnda förordnande, med vilket enligt riksdagens beslut sedan år 1923 varit förenad rätt till särskilt arvode, synes det mig skäligt, att han på grund av det sålunda innehavda förordnandet kommer i åtnjutande av tilläggspension utöver den honom författningsenligt tillkommande pensionen såsom kommandörkapten.

Beträffande beloppet av tilläggspensionen ansluter jag mig till statskontorets förslag, enligt vilket tilläggspensionen bör bestämmas till 864 kronor. Jag vill härvid framhålla, att även om, såsom i ansökningsen påpekats, en jämförelse med den till överdirektör i lägre grad utgående lönen, vilken sammanfaller med kommandörs avlöning, legat till grund för bestämmandet av det tilläggsarvode, som tillkommit Reinius i hans egenskap av chef för sjökarteverket, det likväl med hänsyn till de olika förslag, som framkommit rörande storleken av pensionsunderlaget för nämnda chefsbefattning, samt till Reinius' levnadsålder vid avgången synes befogat, att, såsom statskontorets förslag innebär, tilläggspensionen bestämmas till något lägre belopp än som skulle följa av en jämförelse, på sätt i ärendet ifrågasatts, med pensionsförhållandena för överdirektör i lägre grad. Tilläggspensionen torde böra utgå från tidpunkten för upphörandet av Reinius' förordnande såsom chef för sjökarteverket samt bestridas från allmänna indragningsstaten.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. chefen för sjökarteverket, kommandören i marinen kommandörkaptenen av 1:a graden i flottans reserv Gustaf Paul Reinius må, räknat från och med den 1 juli 1931, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 864 kronor för år.

Ecklesiastikdepartementet.

2:o.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift har adjunkten vid högre allmänna läroverket i Visby Johan Aron Kjellander anhållit att utöver den avkortade pension, som kunde komma att tillerkännas honom vid avgången från adjunktsbefattningen, bliva tillerkänd tilläggs-pension på grund av föregående prästerlig tjänstgöring.

Ang.
tilläggs-
pension åt
läroverks-
adjunkten
J. A.
Kjellander.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Kjellander, som är född den 14 mars 1867, alltifrån den 9 juni 1895 intill utgången av juli månad 1922 innehaft olika prästerliga anställningar, nämligen såsom ämbetsbiträde åt kyrkoherden i Turinge pastorat till och med den 27 augusti 1895, såsom vice komminister i Södertälje pastorat från och med den 28 augusti 1895 till och med den 14 juni 1896, såsom vice pastor i Husby-Oppunda pastorat från och med den 15 juni 1896 till och med den 30 april 1898, såsom ordinarie komminister i Österåkers församling från och med den 1 maj 1898 till och med den 30 november 1905 och i Torshälla stads- och landsförsamlingar från och med den 1 december 1905 till och med den 30 juni 1909, såsom ordinarie kyrkoherde i Vallby och Hammarby församlingar från och med den 1 juli 1909 till och med den 30 april 1919 och i Kjula, Sundby, Vallby och Hammarby församlingar från och med den 1 maj 1919 till och med den 30 juni 1922 samt såsom vice pastor i sistnämnda församlingar under juli månad 1922; att han under läsåren 1917—1922 varit anställd såsom lärare vid olika läroanstalter, därav läsåret 1917—1918 såsom extralärare med full tjänstgöring vid realskolan i Södertälje och under läsåren 1918—1922 vid kommunala gymnasier; att Kjellander åtnjutit ledighet från vederbörande av honom innehavda prästerliga anställning under följande tider, nämligen: 1 månad 10 dagar år 1895 för enskilda angelägenheter, 2 månader år 1904 för idkande av teologiska studier vid universitet, 10 månader 1 dag för nyssnämnda tjänstgöring läsåret 1917—1918 vid realskolan i Södertälje samt för utarbetande av teologisk avhandling, 9 månader 22 dagar under senare delen av år 1918 och under förra hälften av år 1919 för avslutande av vetenskapligt teologiskt arbete samt 24 dagar år 1920 och 25 dagar år 1921 för enskilda angelägenheter; att Kjellander sedan den 1 juli 1922 varit ordinarie adjunkt vid högre allmänna läroverket i Visby; att han uppbär avlöning enligt högsta lönegraden för adjunkt i den år 1918 för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken fastställda lönestaten; samt att han genom beslut av Kungl. Maj:t den 21 augusti 1931 erhållit tillstånd att kvarstå vid sin adjunktstjänst tills vidare intill utgången av juni månad 1932.

I ärendet har skolöverstyrelsen avgivit infordrat utlåtande den 8 januari 1932 och därvid beträffande Kjellanders tjänstgöringsförhållanden anfört i huvudsak följande:

I ett den 8 december 1931 till statskontoret avgivet yttrande rörande en av Kjellander hos statskontoret gjord ansökning om erhållande av pension vid sin avgång från adjunktsbefattningen hade skolöverstyrelsen föreslagit, att Kjellander måtte förklaras berättigad att från och med månaden näst efter den, varunder hans avgång från tjänsten efter den 14 mars 1932 uppnådd levnadsålder av 65 år på grund av meddelat avsked komme att äga rum, åtnjuta pension med ett belopp av 1,340 kronor om året. Detta belopp motsvarade den tid av 11 år, som han, såvitt skolöverstyrelsen kunnat finna, vid avgång från sin adjunktsbefattning komme att kunna räkna sig till godo för pension enligt civila pensionslagen, nämligen dels tiden från och med den 1 juli 1922, då han tillträtt innehavande ordinarie befattning, dels och läsåret 1917—1918, varunder han med ledighet från kyrkoherdebefattningen tjänstgjort vid realskolan i Södertälje. Emellertid hade Kjellander, utöver sin tjänstgöring såsom lärare, haft en omfattande prästerlig tjänstgöring, till större delen såsom ordinarie komminister och kyrkoherde. Kjellander, vilken såsom präst tillhört Strängnäs stift, hade således varit ordinarie komminister och kyrkoherde i olika församlingar under en tid av sammanlagt 24 år 2 månader samt under denna tid åtnjutit tjänstledighet tillhopa 1 år 11 månader 12 dagar. Anledningen till tjänstledigheten hade visserligen varit växlande men syntes alltigenom hava varit av natur att böra frånräknas från den prästerliga tjänstgöringstid, som skulle kunna tillgodoräknas honom. Sammanlagt skulle Kjellander alltså kunna för prästerlig tjänstgöring tillgodoräkna sig en tid av 22 år 2 månader 18 dagar. Då han nu, såsom förut framhållits, enligt civila pensionslagen kunde tillgodoräkna sig en tid av 11 år, skulle den sammanlagda tjänstetiden uppgå till drygt 33 år, alltså vad som erfordrades för hel pension såsom läroverksadjunkt.

I anslutning härtill har skolöverstyrelsen vidare yttrat, bland annat, följande:

Vid bifall till Kjellanders ansökning skulle det måhända stå i bästa överensstämmelse med vad riksdagen plägat besluta i liknande pensionsärenden, att Kjellander bleve tillerkänd tilläggspension till sådant belopp, att det tillsammans med hans författningsenligt utgående pension uppginge till hel pension för läroverksadjunkt i högsta lönegraden, d. v. s. 4.000 kronor. Men full visshet om det för sådant ändamål erforderliga beloppet kunde icke vinnas, förrän statskontoret bestämt beloppet av Kjellanders författningsenligt utgående pension. Det syntes emellertid överstyrelsen icke vara nödvändigt att avvakta ett sådant statskontorets beslut, utan syntes det av överstyrelsen iifrågasätta bifallet till den förevarande framställningen i stället kunna få den formen, att Kjellander tillerkändes rätt att för bestämmande av statspension tillgodoräkna sig 22 år av sin prästerliga tjänstgöring. Under förutsättning av ett sådant beslut bleve det sedermera statskontorets sak att vid bestämmande av Kjellanders pensionsbelopp taga hänsyn till den del av hans prästerliga tjänstgöring, som medgivandet skulle omfatta.

På grund av vad sålunda anförts har skolöverstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Kjellander finge för pension enligt civila pensionslagen tillgodoräkna 22 år av sin prästerliga tjänstgöring.

Statskontoret, som efter remiss avgivit utlåtande i ärendet den 22 januari 1932, har därvid anfört, bland annat, följande:

I ansökning, som av skolöverstyrelsen överlämnats till statskontoret, hade Kjellander, vilken den 14 mars 1932 uppnådde avgångsåldern, 65 år, men erhållit tillstånd att i tjänsten kvarstå intill utgången av juni månad 1932, anhållit att vid avgången komma i åtnjutande av hel pension å 4,000 kronor, varvid såsom tjänstår för pension åberopats, utom viss tjänstgöring vid allmänna läroverk, tillika en omfattande prästerlig tjänstgöring i svenska kyrkan. Nämda ansökning hade ännu icke kunnat av statskontoret upptagas till prövning, enär Kjellander, vilken med tillämpning av kammarrättens utslag den 21 oktober 1930 i visst besvärsmål ansåges icke kunna få tillgodoräkna tjänstgöringen i egenskap av prästman i svenska kyrkan såsom tjänstår för pension enligt den civila pensionslagen, först med utgången av juni månad 1932, om han då befunnnes hava tjänstgjort utan avdragsverkande avbrott, kunde uppnå 11 för pension enligt nämnda lag beräkneliga tjänstår. Han syntes då kunna förklaras berättigad att, efter avgång med utgången av juni månad 1932, från och med den 1 juli samma år åtnjuta avkortad pension, motsvarande $\frac{11}{33}$ av det för honom gällande pensionsunderlaget, 4,000 kronor, eller alltså efter föreskriven avrundning 1,340 kronor.

Då prästerlig tjänstgöring icke längre såsom tidigare kunde utan vidare tillgodoräknas vederbörande såsom tjänstår för pension enligt den civila pensionslagen, hade det ansetts lämpligt att i förekommande fall, där vederbörande av nämnda anledning erhållit allenast avkortad pension, söka genom framställning hos riksdagen utverka tilläggspension. Av handlingarna i nu förevarande ärende ävensom till statskontoret inkomna ansökningshandlingar framginge, att Kjellander innehaft prästerlig anställning från den 9 juni 1895 till utgången av juni 1922 eller fulla 27 år. Om härifrån avdroges den tid av 2 år 22 dagar, varunder han åtnjutit tjänstledighet, samt $\frac{2}{3}$ av återstoden räknades till godo med 16 år, visade det sig, att sökanden borde erhålla en pension, motsvarande $\frac{27}{33}$ av pensionsunderlaget 4 000 kronor eller alltså, efter föreskriven avrundning, 3,280 kronor. Då den pension, som författningsenligt kunde tilläggas honom, såsom nyss sagts beräknades uppgå till 1,340 kronor, skulle således tilläggspensionen utgöra 1,940 kronor.

Därest sökanden efter avgången från adjunktsbefattningen återginge till prästerlig tjänst, syntes det icke vara uteslutet, att han sedermera skulle kunna erhålla emeritilön såsom präst (S. F. S. nr 141: 1910 sid. 35 samt 385: 1929). Vid sådant förhållande syntes vid beviljande av tilläggspension åt sökanden böra fästas det villkor, att tilläggspensionen skulle upphöra att utgå, om Kjellander komme i åtnjutande av emeritilön såsom präst.

Statskontoret har sålunda hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Kjellander finge från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten ägde rum, under sin återstående livstid uppbära, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 1,940 kronor för år, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånen åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280), dock att denna tilläggspension skulle upphöra att utgå, därest Kjellander komme i åtnjutande av emeritilön såsom präst.

Departement-
chefen.

Jag biträder statskontorets hemställan om beredande av tilläggs pension åt Kjellander, grundad på tillgodoräknande av $\frac{2}{3}$ av den tid, varunder Kjellander fullgjort prästerlig tjänstgöring i ordinarie eller extra ordinarie anställning. Enär den författningsenliga pensionen ännu icke blivit fastställd, torde tilläggs pensionen böra bestämmas att utgå med sådant belopp, att sammanlagda pensionsförmånen kommer att uppgå till det av statskontoret angivna beloppet, 3,280 kronor.

Med hänsyn till de i detta fall föreliggande förhållandena tillstyrker jag, att, på sätt statskontoret föreslagit, vid medgivandet om tilläggs pensionen fästes det villkor, att tilläggs pensionen skall upphöra att utgå, om Kjellander blir tillerkänd emeritilön såsom präst.

Med biträdande i övrigt av vad statskontoret föreslagit, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att adjunkten vid högre allmänna läroverket i Visby Johan Aron Kjellander må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att sammanlagda pensionsförmånen kommer att uppgå till 3,280 kronor för år, med rätt att å sistnämnda belopp åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280); skollande dock tilläggs pensionen upphöra att utgå, därest Kjellander kommer i åtnjutande av emeritilön såsom präst.

3:o.

Ang.
tilläggs pen-
sion åt folk-
skolin-spek-
tören D. H.
Lindén.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av skolöverstyrelsen med eget utlatande den 2 februari 1932 överlämnad skrift har folkskolinspektören i Närkes inspektionsområde David Hjalmar Lindén anhållit att, utöver honom vid avgången från folkskolinspektörsbefattningen tillkommande avkortad pension, komma i åtnjutande av tilläggs pension på grund av tidigare tjänstgöring såsom folkskollärare.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lindén, som är född den 1 juni 1867, tjänstgjorde såsom extra ordinarie folkskollärare i Norrköping från och med den 7 september 1887 till och med den 31 december 1891 samt såsom ordinarie folkskollärare därstädes från och med den 1 januari 1892 till och med den 31 december 1914 med tjänstgöring från och med höstterminen 1908 till och med vårterminen 1914 vid folkskolans högre avdelning och under höstterminen 1914 vid Norrköpings högre folkskola; att han jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 15 december 1914 var förordnad såsom folk-

skolinspektör i Närkes inspektionsområde från och med den 1 januari 1915 till och med den 31 december 1916 samt genom Kungl. Maj:ts beslut den 10 november 1916 konstituerades och förordnades att från och med den 1 januari 1917 vara folkskolinspektör i samma inspektionsområde; att han genom beslut av statskontoret den 4 februari 1932 förklarats berättigad att från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten såsom folkskolinspektör efter den 1 juni 1932 uppnådd levnadsålder av 65 år komme att äga rum, under sin återstående livstid åtnjuta avkortad pension till belopp av 2,930 kronor, att utgå enligt bestämmelserna i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension; att därvid såsom tjänstår tillgodoräknats honom den tid från och med den 1 januari 1915, varunder han uppehållit eller innehaft tjänst såsom folkskolinspektör, eller 17 år; samt att, då för hel pension erfordrats 25 tjänstår, hans pension bestämts till $17\frac{1}{25}$ av det för honom jämlikt kungörelsen den 19 juni 1919 (nr 520) angående avlöningsförmåner åt folkskolinspektörer m. m. gällande pensionsunderlaget, 4,300 kronor, eller alltså efter föreskriven avrundning till förenämnda belopp, 2,930 kronor.

I sitt utlåtande i ärendet har *skolöverstyrelsen* anför, bland annat, följande:

Lindén hade före tillträdet av folkskolinspektörstjänsten haft sin verksamhet förlagd till folkundervisningens område under en tid av något över 27 år. Att denna hans verksamhet varit av direkt allmännyttig beskaffenhet, liksom att den varit till särskilt gagn för hans arbete såsom folkskolinspektör, syntes vara otvivelaktigt.

Överstyrelsen tilläte sig erinra, att 1930 och 1931 års riksdagar med bifall till av Kungl. Maj:t gjorda framställningar beviljat folkskolinspektörerna E. E. Svänsson och N. J. Jonsson tilläggspensioner, grundade på tillgodoräknande av $\frac{2}{3}$ av viss tjänstgöring utom statens tjänst (R. skr. 369:1930, punkt 83, och 202:1931, punkt 66).

Därest Lindén tillgodoräknades $\frac{2}{3}$ av sin förenämnda verksamhet utom statens tjänst, komme hans pensionsförmåner att uppbringas till samma belopp som hel tjänstepension för folkskolinspektör. Den tilläggspension, som sålunda skulle kunna tillerkännas Lindén, utgjorde alltså skillnaden mellan det för honom gällande pensionsunderlaget, 4,300 kronor, och det honom författningsenligt tillkommande pensionsbeloppet. Enligt överstyrelsens beräkning komme tilläggspensionen i enlighet härmed att uppgå till 1.370 kronor.

På grund av vad sålunda anförts har skolöverstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Lindén finge från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten efter den 1 juni 1932 uppnådd levnadsålder av 65 år komme att äga rum, under sin återstående livstid, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, a allmänna indragningsstaten uppbära en årlig tilläggspension med så stort belopp, att sammanlagda pensionsförmånerna uppginge till 4,300 kronor, med rätt att därå åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Statskontoret har efter remiss avgivit utlåtande i ärendet den 26 februari 1932 och därvid, under återopande av vad skolöverstyrelsen anfört, tillstyrkt, att tilläggspension utverkades åt Lindén, vilken enligt vad statskontoret inhämtat icke bekomme någon pension från statens pensionsanstalt.

Statskontoret har alltså hemställt om vidtagande av åtgärd i överensstämmelse med vad skolöverstyrelsen föreslagit.

*Departements-
chefen.*

I likhet med ämbetsverken tillstyrker jag, att Lindén, i överensstämmelse med vad i vissa tidigare fall medgivits, må i pensionshänseende tillgodoräknas intill $\frac{2}{3}$ av den före förordnandet såsom folkskolinspektör bestridda tjänstgöringen såsom folkskollärare, vilken tjänstgöring får anses hava varit av väsentlig betydelse för hans lämplighet såsom folkskolinspektör, samt att han i enlighet härmed tillerkännes tilläggspension med sådant belopp, 1,370 kronor för år, att han kommer i åtnjutande av en sammanlagd pension, motsvarande pensionsunderlaget för den av honom innehavda befattningen. Då jag icke heller i övrigt har något att erinra emot vad ämbetsverken föreslagit, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att folkskolinspektören David Hjalmar Lindén må från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten efter uppnådd levnadsålder av 65 år kommer att äga rum, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 1,370 kronor för år, med rätt att å sammanlagda pensionsförmånen åtnjuta förhöjning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Jordbruksdepartementet.

4:o.

*Ang.
tilläggs-
pension åt stats-
geologen H. O.
Hedström.*

I en till Kungl. Maj:t ställd, av överdirektören och chefen för Sveriges geologiska undersökning med eget utlåtande den 11 februari 1932 överlämnad skrift har statsgeologen, filosofie doktorn Herman Oskar Hedström gjort framställning i syfte att vid beräkningen av den honom efter avgång ur tjänst tillkommande pensionen varda tillgodoräknad viss verksamhet utom statens tjänst.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Hedström, som är född den 4 april 1867, under åren 1890—1898 tjänstgjorde såsom extrageolog vid Sveriges geologiska undersökning under sammanlagt 1 år 2 månader 19 dagar; att han under åren 1895 och 1896 på uppdrag av och med anslag från

nämnda ämbetsverk utförde vissa speciella geologiska undersökningar under omkring 2 månader; att han, efter att från och med den 1 januari 1899 hava vunnit stadigvarande anställning vid ämbetsverket, förordnades den 1 juni 1899 att uppehålla en geologbefattning och den 30 juli 1901 att vara geolog därstädes; att han vid ämbetsverkets uppförande från och med år 1910 på ordinarie stat erhöll fullmakt såsom geolog; att han, sedan ny stat fastställts för verket, den 31 december 1914 utnämndes och förordnades att vara statsgeolog, vilken befattning för närvarande är placerad i 26 lönegraden i gällande löneplan för ordinarie tjänstemän vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen; att han under sin anställning vid ämbetsverket, förutom semester och sjukledighet, med Kungl. Maj:ts medgivande (jfr § 8 i instruktionen för ämbetsverket den 23 december 1914, S. F. S. nr 450) åtnjutit ledighet från sin tjänst från och med den 1 oktober 1918 till utgången av år 1919 eller under en tid av 1 år 3 månader för verkställande av praktiskt-geologiska undersökningar åt Ölands cementaktiebolag och Holmstorps aktiebolag rörande Sveriges kalkstens- och alunskiffertillgångar m. m.; att han således efter avdrag av sistnämnda tid, vid den beräknade avgången ur tjänst den 4 april 1932 tjänstgjort vid Sveriges geologiska undersökning eller arbetat för dess räkning sammanlagt 33 år 4 månader 23 dagar; att statskontoret genom beslut den 18 februari 1932 förklarat Hedström berättigad att från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten efter den 4 april 1932 uppnådd levnadsålder av 65 år komme att äga rum, åtnjuta avkortad pension till belopp av 5,400 kronor årligen, att utgå enligt bestämmelserna i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension; att statskontoret därvid såsom tjänstår för erhållande av pension tillgodoräknat Hedström nyssnämnda tid av 33 år 4 månader 23 dagar samt i enlighet därmed och då för hel pension erfordrats 35 tjänstår bestämt pensionen till $\frac{33}{35}$ av pensionsunderlaget, 5,724 kronor; att Hedström, förutom nyss omförmälda, under åren 1918 och 1919 under tjänstledighet från statsgeologbefattningen utförde praktiskt-geologiska undersökningar, verkställt dylika undersökningar, bland annat, under åren 1891 och 1892 för Kopparbergs läns hushållningssällskaps räkning; samt att Hedström tjänstgjort såsom amanuens i mineralogi och geologi vid Stockholms högskola från och med höstterminen 1893 till och med höstterminen 1894.

Överdirektören och chefen för Sveriges geologiska undersökning har i sitt i ärendet avgivna utlåtande anført, att då Hedström dels vid Sveriges geologiska undersökning dels ock utanför undersökningen till det allmännas tjänst verkat under en sammanlagd tid, som överstege den för erhållande av full pension föreskrivna, och då Hedström städse med nit och skicklighet fullgjort sina tjänståligganden, överdirektören tillstyrkte bifall till den föreliggande ansökningen. Överdirektören har därvid framhållit, bland annat, att de rön, som gjorts under de av Hedström åren 1918 och 1919 under tjänst-

ledighet från ämbetsverket verkställda praktiskt-geologiska undersökningarna, varit ämbetsverkets egen verksamhet på området till nytta och jämväl i övrigt till det allmännas gagn, varför det finge anses sakligt befogat, att jämväl tiden för dessa undersökningar tillgodoräknades Hedström i pensionshänseende, och har överdirektören vidare meddelat, att Hedström under anställningen såsom amanuens vid Stockholms högskola haft samma tjänstgöring som amanuens vid statsuniversitet.

Statskontoret, som den 18 februari 1932 avgivit infordrat utlåtande i ärendet, har därvid yttrat, bland annat, följande:

Skillnaden mellan den tid, som kunnat författningsenligt tillgodoräknas Hedström för pension, och de 35 tjänstår, som erfordrades för hel pension, utgjorde 1 år 7 månader 7 dagar. Denna skillnad hade medfört en ned-sättning av pensionsbeloppet med 324 kronor. Med hänsyn till vad Sveriges geologiska undersökning anfört rörande Hedströms verksamhet under förenämnda tjänstledighet åren 1918 och 1919 och då han tillika under 1 $\frac{1}{2}$ läsår åren 1893 och 1894 varit anställd såsom amanuens i mineralogi och geologi vid Stockholms högskola, syntes dessa tidsperioder å tillhoppa 2 år 9 månader böra få räknas honom till godo med $\frac{2}{3}$ eller med 1 år 10 månader för en tilläggs pension till sådant belopp, att sammanlagda pensionsförmånen belöpte sig till 5,724 kronor.

Statskontoret¹⁾ har alltså hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Hedström finge från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten komme att äga rum, under sin återstående livstid åtnjuta, utöver den, honom författningsenligt tillkommande pensionen, en tilläggs pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 324 kronor årligen.

I en senare till finansdepartementet inkommen skrivelse har Sveriges geologiska undersökning rörande de förut omförmälda, av Hedström under åren 1891 och 1892 för Kopparbergs läns hushållningssällskap utförda praktiskt-geologiska undersökningarna lämnat följande upplysningar:

Berörda arbete, vilket avsåge undersökningar över nyttiga berg- och jordarter inom Kopparbergs län, hade enligt tillgängliga handlingar dragit en tid av 4 månader 16 dagar för enbart fältarbetena, vartill komme tid för materialets bearbetning, innefattande, bland annat, utförandet av kemiska analyser, samt utarbetandet av berättelser över undersökningarna. Tiden för bearbetningen och författandet av de tryckta berättelserna kunde visserligen icke nu exakt angivas, men den kunde dock uppskattas till 7 å 8 månader. Inalles kunde därför de ifrågavarande arbetena beräknas hava tagit i anspråk en tid av omkring 1 år, vilken tid icke till någon del sammanföll med den tid av 1 år 2 månader 19 dagar, under vilken Hedström tjänstgjort såsom extrageolog åren 1890—1898. Förutom det direkta gagn, som det allmänna haft av ifrågavarande utredning, hade den erfarenhet, Hedström därigenom förvärvat, och de rön, han därunder gjort, varit till nytta för hans senare verksamhet inom Sveriges geologiska undersökning.

I nyssnämnda skrivelse har tillika framhållits, att Hedströms tjänstgöring såsom amanuens vid Stockholms högskola varit förenad med akademisk lärarverksamhet och minst lika kvalificerad som den motsvarande amanuens-tjänstgöring vid statsuniversitet, för vilken tjänstårsberäkning vore medgiven.

Med hänsyn till vad som blivit upplyst rörande den i ärendet avsedda, av Hedström utom statens tjänst fullgjorda verksamheten anser jag mig böra tillstyrka, att densamma tillgodoräknas Hedström för erhållande av tilläggs-pension till sådant belopp, att han kommer i åtnjutande av hel pension såsom statsgeolog, eller således till belopp av 324 kronor. I enlighet härmed och då vad i övrigt av myndigheterna föreslagits icke givit mig anledning till erinran, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departements-
chefen.*

att statsgeologen Herman Oskar Hedström må från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten efter uppnådd levnadsålder av 65 år kommer att äga rum, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 324 kronor för år.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o)—4:o) hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Olga Gjörloff.